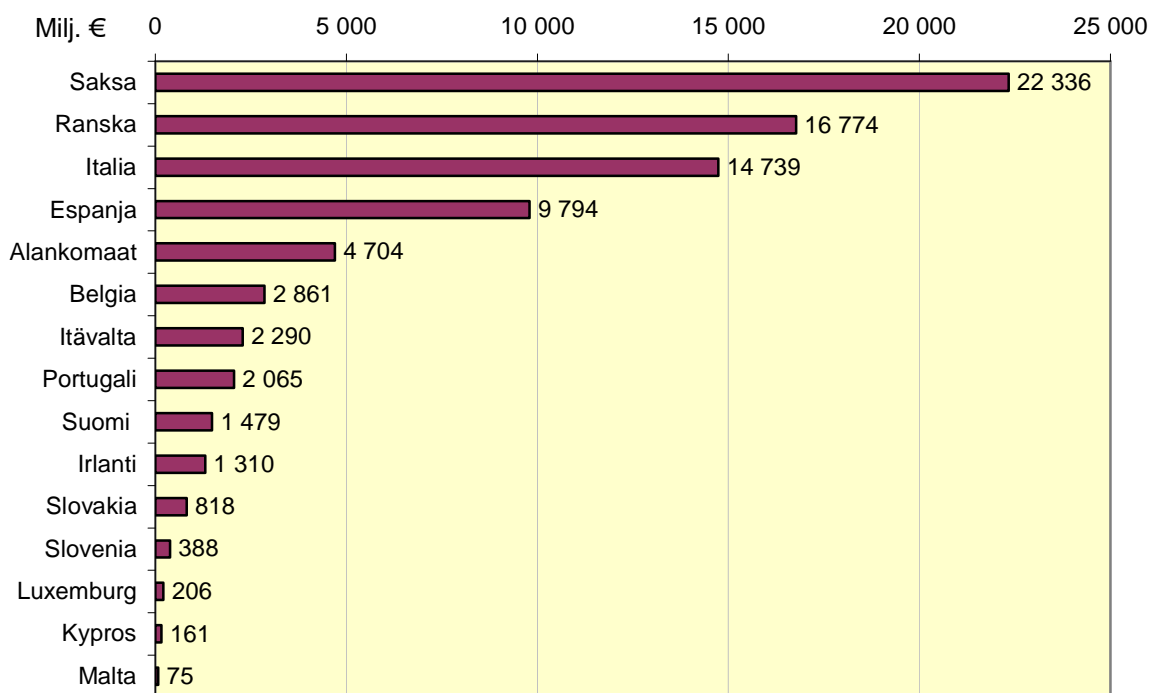


## Kysymyksiä ja vastauksia Kreikan lainapaketista

- *Kuinka suuri Suomen osuus Kreikan lainapaketista on?*

Kunkin euromaan osuus lainapaketista määräytyy suoraan sen mukaan, mikä on niiden osuus Euroopan keskuspankin pääomasta. Lainapaketin kokonaismitoitukseksi on nyt sovittu 110 mrd. euroa, josta kv. valuuttarahasto IMF kattaa 30 mrd. euroa. Euromaiden jäljelle jäävä osuus on 80 mrd. euroa, joka jakautuu euromaiden kesken seuraavasti:



- *Jos Suomen osuus kerran on 1,479 mrd. euroa, miksi lisätalousarvioehdotus on 1,6 mrd. eurolle?*

Lähtökohtaisesti kaikki euromaat (pl. Kreikka) osallistuvat lainajärjestelyyn. Mikäli jokin maista kuitenkin ajautuisi samanlaiseen tai vielä pahempaan tilanteeseen kuin Kreikka, voitaisiin sen osallistuminen ottaa keskusteluun euroryhmässä. Maa voisi kuitenkin jättäytyä pois lainajärjestelystä vain euromaiden yksimielisellä päätöksellä. Vaikka yksikään euromaa ei ole esittänyt mitään varaumia osallistumisensa suhteen, on tähänkin vaihtoehtoon perusteltua tehdä varaus samalla, kun koko lainasummasta päätetään. Tämän johdosta eduskunnalle esitettävä arviomääräraha 1,6 mrd. euroa on 121 miljoonaa euroa suurempi kuin Suomen laskennallinen osuus Kreikan ohjelmasta, joka on 1,85 %, eli 1 479 miljoonaa euroa.

- *Kaikki tietävät nyt, että Kreikka on toiminut sääntöjen vastaisesti ja lisäksi valehdellut asiasta tilastoja vääristämällä. Miksi tähän ei ole puututtu aikaisemmin?*

Kreikan taloudenpitoon olisi puututtu vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjen mukaisesti kovalla kädellä paljon aikaisemmin, jos siitä olisi annettu oikeaa tietoa ulos. Näin ei kuitenkaan tapahtunut, ja mikä pahinta, tämä oli tietoisien harhautuksen ja valehtelun tulosta. Tällaista tietoista harhautusta on hyvin vaikea saada selville nykykeinoin, muilla euromailla tai komissiolla ei tällä hetkellä ole valtuuksia marssia yhdenkään jäsenmaan ministeriöihin tarkistamaan lukujen paikkansa pitävyyttä. Täytyy muistaa, että puhumme suvereenista valtioista ja kaikilla on luonnollisesti todella korkea kynnyksen syyttää toisen valtion edustajia enemmän tai vähemmän suoraan valehtelijoiksi.

Tästä on kuitenkin otettava opiksi ja Suomen hallitus tukeekin komission perusajatusta siitä, että komissiolle on annettava aiempaa suuremman valtuudet selvittää jäsenmaiden tilastotoimen paikkansapitävyyttä sellaisessa tilanteessa, jossa siitä on epäilyksiä.

- *Miksi Suomi osallistuu laina-operaatioon? Miksi emme vain jättäytyneet sen ulkopuolelle?*

On totta, että Suomen alle 2 % osuus koko lainasta ei ole kooltaan ratkaiseva kokonaisuudelle. Suomen pois jättäytymisellä olisi kuitenkin arvaamattomia seurauksia. Usean muun euromaan julkinen talous on paljon heikommalla tolalla kuin Suomen, ja näiden maiden olisi varmaankin mahdotonta perustella enää omaa osallistumistaan kansalaisilleen tilanteessa, jossa hyvän maineen omaava Suomi jäisi pois. Seurauksena voisi siis olla dominoefekti, joka johtaisi todennäköisesti koko lainapaketin kaatumiseen ja siitä koituihin seurauksiin.

Kyse on myös EU:n ja euroryhmän sisäisestä solidaarisuudesta. Kun päätimme eurosta, hyväksyimme samalla, että olemme kaikki yhä selvemmin samassa veneessä. Kreikkalaiset vetivät veneen pohjasta tulpan pois, ja nyt me laitamme sen kaikki yhdessä takaisin. Ei voida ajatella, että Suomi vaan istuisi veneen perässä nauttimasta kyymistä ja toteaisi, että äyskäröikää te muut, me emme osallistu näihin talkoisiin.

Kreikan lainapäätös tehdään sen estämiseksi, etteivät Suomen ja muiden maiden taloudet ajaudu nyt samanlaiseen kriisiin kuin syksyllä 2008, kun Lehman Brothers -pankki päästettiin konkurssiin. Tuon kriisin seurauksena Suomen kansantalous supistui vuonna 2009 lähes 8 %. Tähän liittyen Suomen hallitus päätti mittavista talouden elvytystoimista, joilla työttömyyden hallitsematon nousu saatiin estettyä. Suomella ei kuitenkaan ole enää varaa toiseen massiiviseen elvytyspakettiin, minkä johdosta Kreikkaan liittyvän tilanteen vakauttamiseksi on nyt tehtävä kaikki tarvittava.

Kreikan valtion päästäminen maksukyvyttömyyden tilaan aiheuttaisi Euroopassa ja mahdollisesti laajemminkin valtioiden, kotitalouksien ja yritysten lainanoton kustannuksissa ja saatavuudessa arvaamattomia vaikutuksia. Negatiivinen kierre voisi nopeasti johtaa lumipalloefektiin, jonka seurauksena nyt orastava talouskasvu kääntyisi uudestaan negatiiviseksi ja ajaututtaisiin uuteen taantumaa. Kreikka-päätös tehdään siis ennen kaikkea Suomen ja muiden maiden vakaan talous- ja työllisyyskehityksen turvaamiseksi - kyse on siitä, että kahdesta pahasta valitaan se pienempi.

- *Kyse on siis lainasta; mitä takuita on siitä, että Kreikka ikinä maksaa lainaa takaisin?*

Kyse on Kreikan osalta poliittisesta sitoumuksesta; mikäli laina tai osia siitä jätettäisiin maksamatta olisivat poliittiset seuraukset ennennäkemättömän kovat - todennäköisesti ryhdyttäisiin keskustelemaan Kreikan erottamisesta euroalueesta tai koko unionista. Vähintäänkin kysymykseen tulisi Kreikan saamien koheesiotukien keskeyttäminen; Kreikka saa EU:lta koheesiopoliittista tukirahaa noin 3 miljardia euroa vuodessa, eli yksistään tämä näkökohta riittää perustelemaan lainojen täsmällisen takaisinmaksun tärkeyttä. Eli jos Kreikka

ei maksaisi lainojaan takaisin, menettäisi se EU:lta saamansa muut tukirahat - maksujen laiminlyömisestä tulisi siis Kreikalle kaksinkertainen haitta.

On myös selvää, että jos Kreikka jättäisi muiden euromaiden antaman lainan maksamatta, se ei saisi enää miltään markkinoilta rahoitusta budjettinsa alijäämien tai erääntyvän velan kattamiseksi, mikä ajaisi nopeasti maan talouden nykyistäkin pahempaan, täydelliseen umpikujaan.

Kreikan lainariskin minimoimiseksi on tehtävä kaksi asiaa:

- Kreikan talousohjelman on oltava niin ankara, että sen täytäntöönpano turvaa Kreikan kyvyn hoitaa lainansa. Nyt hyväksytty ohjelma vastaa tätä ehtoa.
- Ennen jokaisen lainaerän maksamista euroryhmän on yksimielisesti todettava, että Kreikka on todella pannut täytäntöön sovitut asiat. Samalla on yksimielisesti sovittava, mitä Kreikan on ennen seuraavan lainaerän maksamista tehtävä.

Kreikan ohjelman toimeenpanon seurannan kannalta on tärkeää, että koko lainaa ei makseta kerralla. Nyt onkin sovittu järjestelystä, jossa lainaosuuksia maksetaan Kreikalle aina neljännesvuosittain. Prosessi alkaa toukokuun puolivälissä, jolloin maksetaan ensimmäinen osuus. Lainan takaisinmaksu tapahtuu siten, että kutakin lainaerää aletaan lyhentämään kolmen vuoden kuluttua lainan nostamisesta siten, että maksuaikaa on kaksi vuotta.

Viimeaikaiset luonnonmullistukset esimerkiksi Islannissa ovat kuitenkin antaneet meille kaikille muistutuksen siitä, että mikään ei tässä maailmassa ole 100,00 % varmaa.

- *Lainaan liittyen on puhuttu Suomen siitä saamasta korkohyödystä; mitä tällä tarkoitetaan?*

Suomi joutuu itse ottamaan lainaa maailmanmarkkinoilta, jotta se pystyy lainaamaan sovitun summan eteenpäin. Kyse on siitä, että hyvän luottoluokituksen omaava Suomi joutuu maksamaan omasta lainastaan selvästi pienempää korkoa kuin on se korko, joka on sovittu Kreikan maksettavaksi. Korukoero on Suomelle nettomääräistä hyötyä.

Kreikalle annettavan lainan korkoksi on sovittu on kolmen kuukauden euribor lisätynä kolmella prosenttiyksiköllä, lisäksi Kreikka maksaa järjestelypalkkiota puoli prosenttiyksikköä kustakin erästä. Ennen täsmällisten laina-aikataulujen valmistumista ei voida antaa tarkkaa arvioita siitä, kuinka suuren korkohyödyn Suomi tulee tästä saamaan. Hyöty kertyy myös varsin pitkän ajan kuluessa, koska lainaohjelma ulottuu vuoteen 2018 asti.

Nykytiedoin voidaan kuitenkin todeta, että aina vuoteen 2018 asti ulottuvan lainajärjestelyn kuluessa Suomen valtio saattaa saada nettomääräistä korkohyötyä Kreikan lainasta yhteensä 100-150 milj. euroa, eli 15-20 milj. euroa vuodessa. Tämä ei kuitenkaan ole syy lainan antamiselle, lainan ainoa peruste on markkinatilanteen tasapainottaminen ja sitä kautta vakaan talous- ja työllisyyskehityksen turvaaminen euroalueella ja myös Suomessa.

- *On esitetty sellaisiakin näkemyksiä, joiden mukaan Kreikan hallituksen hyväksymät toimet ovat liian kovia kreikkalaisten kannalta ja lainapakettia ei siksi pitäisi hyväksyä. Miten vastaatte tähän?*

Lainapaketti tarvitaan tilanteen vakauttamiseksi. Lainaa ei kuitenkaan voida antaa ehdoitta, vaan Kreikan on sitouduttava toimiin, joilla talous tervehdytetään. Samalla taataan Kreikan kyky maksaa lainansa takaisin. Kreikassa toimeenpantava ohjelma voi vaikuttaa kovalta, mutta sitä on arvioitava sitä taustaa vasten, että Kreikan taloudenpito on ollut holtitonta tähän asti. Velaksi eläminen on Kreikassa jatkunut jo niin pitkään, että on totuttu elintasoon, joka ei vastaa maan todellista varallisuutta. Nyt kreikkalaiset joutuvat leikkaamaan elintasoaan siten, että se vastaa todellisuutta ja lisäksi pystytään aloittamaan "hulluina vuosina" kertyneiden velkojen maksaminen pois. Tämä tulee kestämaan todella pitkään, koska Kreikka on ottanut jatkuvasti paljon velkaa jo vuodesta 1980 alkaen.

Kreikan hallituksen antamista selvityksistä käy hyvin ilmi se, että kaikissa toimenpiteissä on kuitenkin pyritty huomioimaan niiden sosiaaliset ulottuvuudet, ts. ohjelman vaikutukset kaikkein heikommassa asemassa oleviin on pyritty minimoimaan turvaamalla mm. minimieläkkeet. Useat, ehkä jopa valtaosa leikkauksista kohdistuu sellaisiin etuisuuksiin, joita meidän näkökulmasta katsottuna voi pitää täysin ylimitoitettuina. Monet näistä ovat olleet esillä julkisuudessa viime päivinä.

- *Kun Kreikalle nyt annetaan tämä laina, joudutaanko seuraavaksi antamaan lainaa muille vaikeuksissa oleville maille, kuten Portugalille tai Espanjalle?*

Täytyy muistaa, että esimerkiksi Espanjan julkisen velan kokonaismäärä on vain reilut puolet Kreikan vastaavasta, eli noin 65 % BKT:sta. Portugalissa se on 85 %. Olisi väärin niputtaa nämä maat täysin samaan kastiin Kreikan kanssa. Portugali myös ilmoitti viime viikolla uusista toimista julkisen taloutensa vakauttamiseksi, mikä kasvatti luottamusta.

Kreikan lainapaketin perustarkoituksena on koko euroalueen tilanteen vakauttaminen pysyvällä tavalla, jolloin mitään uusia lainatarpeita ei synny.

- *Mihin tämä 1,5 miljardia euroa olisi käytetty Suomessa, jos sitä ei olisi päätetty antaa Kreikalle?*

Lainattava summa ei ole pois mistään suomalaisilta. Kyse on rahoitusoperaatiosta, jossa hyödynnetään Suomen kykyä saada lainaa markkinoilta. Saamme tästä vaivasta myös kohtuullisen korvauksen korkoeron muodossa. Tämä 1,5 miljardia ei siis olisi käytettävissä mihinkään muuhun Suomessa.

- *Nousevatko Suomen omista lainoistaan maksamat korot tämän seurauksena?*

Tämä jää nähtäväksi, mutta nykyarvion mukaan eivät. Vaikka kyse on huomattavan suuresta summasta, on se kuitenkin vain osa Suomen koko lainanottoa, joka on tämän jälkeen noin 13,9 miljardia euroa vuonna 2010. Valtioiden maksamaan riskipreemioon vaikuttaa maailmanmarkkinoilla ennen kaikkea se, kuinka uskottavaa maiden talouspolitiikka on. Kreikan tilanteen onnistunut ratkaiseminen parantaa kaikkien euromaiden uskottavuutta, minkä voi olettaa heijastuvan myönteisesti euromaiden lainakorkoihin etenkin keskipitkällä aikavälillä.

- *Miksi Ruotsi ja Tanska eivät anna lainaa Kreikalle? Eikö Suomenkin olisi ollut viisaampaa pysyä euroalueen ulkopuolella?*

On sovittu, että kyse on euroalueen ongelmasta - yhteinen valuuttamme sitoo euromaat tiiviimmin toisiinsa kuin pelkkä Euroopan unioni. Ruotsi ja Tanska eivät tämän johdosta, euron ulkopuolisina maina osallistu tähän järjestelyyn. Samanaikaisesti on kuitenkin muistettava, että Ruotsi ja Tanska eivät myöskään ole päässeet hyötymään siitä vakaudesta ja alhaisesta korkotasosta, jonka euro on Suomeen tuonut. Samoin voidaan pohtia tilannetta, jossa Suomi tai Ruotsi/Tanska ajautuisi jostain hallitsemattomasta syystä samanlaiseen talouskurimukseen kuin Kreikka nyt; euromaana Suomi voisi olla Kreikan tapauksen jälkeen huomattavasti luottavaisempi sen suhteen, että muilta EU-mailta löytyy solidaarisuutta Suomen suuntaan.

Viime kädessä koko Kreikka-operaatioissa on kyse siitä, että käytännön toimin näytetään euroalueen keskinäisen solidaarisuuden olevan todellisuutta, jonka puitteissa ollaan valmiita tekemään vaikeitakin päätöksiä. Nyt on yhdessä sovittu, että vakauden ylläpitämiseksi ja kielteisen lumipalloefektin välttämiseksi tehdään kaikki tarvittava, vaikka asia ei ole helppo kenellekään.